

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5

Oktober 1953

51. årgang

Redigert av Aasulv Løddesøl.

SØKNAD OM STATS BIDRAG OG FORSLAG TIL BUDSJETT FOR 1954.

Det norske myrselskap har sendt Landbruksdepartementet følgende søknad om statsbidrag for kommende budsjettermin:

Til
Landbruksdepartementet,
Oslo.

Det norske myrselskap søker herved ærbødigst om statsbidrag for budsjetterminen 1. juli 1954—30. juni 1955, stort

kr. 200.000,00

til selskapets ordinære virksomhet.

Som bilag til søknaden følger:

1. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1954.
2. Forslag til driftsbudsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og for spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for 1954.
3. Det norske myrselskaps søknad om statsbidrag for 1953.
4. Det norske myrselskaps årsmelding og regnskap for kalenderåret 1952.
5. Langtidsprogram for 1954—57 vedkommende brenntorvproduksjonen.

Kort melding om arbeidet hittil i år.

1. *Brenntorvdriften og jordvernarbeidet.*

Forholdsvis meget av konsulentenes tid er gått med til bygging og prøving av et par nye anlegg for maskinell fremstilling av torvbrensel. Anleggene skal plaseres i Nord-Norge, nærmere bestemt ved «Maskinprøvebruket» på Vikeid i Sortland. Begge anlegg, et for

fremstilling av maskintorv og et for fremstilling av såkalt formbrensel, ble bygget og montert i Sør-Norge, maskintorvanlegget ved Sørvolds Mekaniske Verksted på Kløfta og formbrenselanlegget ved Myrselskapets torvfabrikk i Våler i Solør.

Maskintorvanlegget var ferdig og ble sendt nordover i siste halvdel av mai. Anlegget ble prøvekjørt i juni måned på et nygrøftet brenntorvfelt på Vikeid, og det ble her under gunstige værforhold produsert ca. 300 m³ finfin maskintorv. Torva vil bli brukt ved Maskinprøvebruket, hvor det visstnok er meningen å installere et stokeranlegg for torvfyring.

Formbrenselanlegget, hvorav selve pressen ble innkjøpt fra Danmark, ble montert og prøvekjørt i Våler. P. gr. a. særlig ugunstige værforhold her, ble produksjonen av formbrensel liten, da stadige regnbyger hindret fremstilling av torvpulver, eller «torvsmuld», som danskene kaller det. Anlegget har under prøvedriften bare vært betjent av en mann. Det ble sendt nordover til Vikeid i begynnelsen av august, og her har prøvedrift vært i gang i 2—3 uker når dette skrives. På Vikeid har det vært brukt en del finknust stikkertorv og oppsop og avfall fra torvhus og torvbenker, og dette «pulveret» har gitt et fint formbrensel eller «briketter».

Begge anlegg står m. a. o. nå fullt ferdige til å settes i drift fra våren av, og en vil da kunne få mer materiale til å vurdere begge metoders kapasitet og lønnsomhet enn prøvedriften ga høve til. Å dømme etter den store interesse som disse anleggene allerede har vakt i Nord-Norge, må en gå ut fra at Myrselskapet her har en viktig oppgave å arbeide videre med.

Midler til begge anleggene er stilt til disposisjon av en «Ekstraordinær bevilgning til fremme av forskjellige tiltak under Landbruksdepartementet i Nordland, Troms og Finnmark fylker».

Flere av Myrselskapets funksjonærer har vært opptatt med såvel byggingen av anleggene som med prøvedriften, i første rekke kan nevnes konsulentene Ording, Lie og Hornburg. Dessuten har vi engasjert herr Arne Nymoen, Våler, til å kjøre selve formbrenselanlegget, både under prøvedriften i Våler og på Vikeid.

Hensikten med å knytte disse anleggene til Maskinprøvebruket på Vikeid er et ledd i arbeidet for å rasjonalisere og mekanisere brenntorvdriften i kystbygdene i Nord-Norge. Samtidig som det produseres et godt brensel, vil det her være lett adgang til demonstrasjoner, bl. a. for elevene ved landbruksskolen på Kleiva. Det er å håpe at interessen for maskinell produksjon av torvbrensel vil øke når folk får høve til å se at også brenntorv kan fremstilles med relativt lite bruk av manuell arbeidskraft. Hvor forholdene ligger til rette for det, er det ikke usannsynlig at disse forsøkene kan gi støtet til atskillig småindustri i brenntorvdistrikter.

Også når det gjelder den ordinære maskintorvproduksjon (og torvbriketteringen) som jo vesentlig foregår i Sør-Norge, så har

den skaffet konsulentene atskillig arbeid. Forholdene for stor produksjon av maskintorv og torvbriketter («salgstorv») lå imidlertid særlig ugunstig an i vår p. gr. a. den usikkerhet som rådde når det gjaldt omsetningen og salgsmulighetene. Myrselskapets styre sendte i mars måned Regjeringen en inntrengende henstilling om å være behjelpelig med å legge til rette omsetningen av torvbrensel. Henstillingen munnet ut i forslag om fortsatt statsgaranti for maskintorv, og forslag om å opprettholde subsidieordningen for maskinbehandlet torv som selges til husoppvarming. Videre foreslo styret at de gjeldende maksimalpriser for torv ble opprettholdt. Landbruksdepartementet anbefalte henstillingen, men det tok måneder før saken kom opp til behandling i Regjering og Storting. Først den 10. juli fattet Stortinget vedtak om å stille statsgaranti for inntil 50.000 m³ maskintorv som blir produsert i 1953. Garantien ble satt til 80 % av de maksimalpriser som ble fastsatt i 1952. Samtidig ble både subsidieordningen og maksimalprisen for brenntorv opphevet.

Vanskelighetene med å få avsatt brenntorv i 1952, og usikkerheten m. h. t. statsgarantien og avsetningsforholdene fra våren av, gjorde at flere brenntorvprodusenter ikke gikk i gang med produksjon av maskintorv i det hele tatt i vår. Enkelte produsenter var imidlertid optimistiske, og i håp om at staten også i år var interessert i størst mulig produksjon av innenlandsk brensel, gikk de i gang på nytt. Da det trakk så lenge ut med Stortingets beslutning om å yte garanti, innstilte imidlertid de fleste produksjonen allerede i juni måned mot vanlig i slutten av juli eller begynnelsen av august. Særlig ugunstige værforhold på Østlandet fra St. Hans og utover i hele juli måned, gjorde også sitt til at produsentene tapte motet og innstilte driften.

I Sør-Norge ble det i år forberedt 2 nye maskintorvanlegg, men ved begge ble det praktisk talt bare foretatt prøvedrift. Disse anlegg søkte om anleggslån av Torvlånefondet, men søknadene ble ikke innvilget, derimot fikk et av anleggene tilsagn om driftslån. I inneværende driftssesong er det hittil ytet driftslån til 5 bedrifter med til sammen kr. 165.000,00. Dette er mindre utlån til støtte av brenntorvproduksjonen enn på mange år.

Produksjonen av torvbriketter ved A/S Torvbriketts fabrikk ved Aspedammen i Idd, som er landets eneste torvbrikettanlegg, har også vært sterkt hemmet av det ustabile vær som vi har hatt over Østlandet store deler av sommeren. P. gr. a. gjenoppbygging etter brann ved fabrikkene i desember i fjor, kom dessuten produksjonen senere i gang her enn vanlig. På tross av det ensartede og gode brensel som torvbriketter i virkeligheten er, har også denne fabrikk hatt store vanskeligheter med å få avsatt produksjonen.

Konsulentarbeidet vedkommende stikkorvdriften og jordvernarbeidet i kystbygdene på Vestlandet, i Trøndelag

og i Nord-Norge har foregått noenlunde i samme målestokk som i tidligere år. Det ble i begynnelsen av mars i år — gjennom jordstyrene — sendt ut flere tusen rundskriv til torvprodusenter i alle herreder hvor det foregår nevneverdig torvstikking med oppfordring om å drive rasjonelt. Vi anmodet dessuten torvprodusentene om å søke Myrselskapets assistanse til planleggingsarbeider hvor forholdene var vanskelige, for derved å unngå jordødeleggende torvdrift. Det viser seg imidlertid at henstillinger ikke er nok. Det må som oftest direkte påvirkning til ved besøk av konsulentene for å få endret tilvante bruksmåter når det gjelder torvdriften.

I samtlige Vestlandsfylker og i Sør-Trøndelag har konsulent O s c. H o v d e i sommer foretatt omfattende inspeksjonsreiser. I Nord-Norge har den nyansatte assistent, landbrukskandidat E. R i g s t a d K r i s t i a n s e n og konsulent P e r H o r n b u r g tatt seg av planleggingsarbeidet, sistnevnte i den utstrekning tilsynet med de nye torvbrenselanleggene på Vikeid har tillatt.

Når det gjelder fortsatt forskning og forsøk på torvbrenselområdet, så har vi i vår utredning av 1. august 1952 til Landbruksdepartementet i forbindelse med «Langtidsprogrammet for 1954—57», gjort utførlig rede for de tiltak som vi i første rekke mener bør komme på tale innen denne sektor av Myrselskapets virkeområde (bilag 5). Dessverre kan vi ikke finne at våre forslag er tatt opp i den innstilling om «Langtidsprogrammet» som nylig er avgitt av Regjeringen (St. meld. nr. 62, 1953). Vi vil derfor på nytt henlede det ærede Landbruksdepartements oppmerksomhet på de tiltak som vi har pekt på i den nevnte utredning. Tiltakene tar alle sikte på å øke vår selvforsyning med brensel og styrke landets beredskap. Utredningen munner ut i følgende konklusjon:

«Det norske myrselskaps styre vil foreslå for det ærede departement at det i forbindelse med langtidsprogrammet 1954—57 stilles til Myrselskapets disposisjon *kr. 350.000,00* til forsøk og forskning m. v. i forbindelse med den videre utbygging av brenntorvindustrien i vårt land».

I vårt forrige budsjettforslag har vi antydnet en bevilgning stor *kr. 100.000,00* første år til rasjonaliseringsforsøkene, et forslag som styret vil gjenta i år. Det er til styret kommet henvendelser om å bistå med prøving, bl. a. av «hydrotorvmetoden» (fra Østfold) og om fortsatte forsøk med formbrenselmetoden (fra Nord-Norge). Hvis det skal bli mulig å etterkomme slike ønsker, må det skaffes ekstra midler til veie.

Ved Myrselskapets eget anlegg i Våler i Solør har det også i år av forpakteren av brenntorvanlegget, herr K r i s t i a n E n g e b r e t s e n, vært produsert en del maskintorv, nemlig ca. 800 à 900 m³. Driften ble innstilt meget tidlig, delvis p. gr. a. dårlig vær, men først og fremst p. gr. a. de usikre avsetningsforhold og fordi beslutningen om statsgarantien lot vente så lenge på seg. Da den endelig ble ved-

tatt, var det for sent å sette anlegget i gang igjen, fordi de fleste av arbeidsfolkene da hadde gått over i annet arbeid.

Torvstrødriften.

Konsulentarbeidet vedkommende torvstrødriften har foregått som vanlig med undersøkelse av torvstrømyrer og med planlegging av nye anlegg og modernisering av eldre fabrikker. Hittil i år har selskapet utarbeidet planer for tre nye fabrikker, en i Sør-Trøndelag, en i Hedmark og en i Akershus fylke. Flere fabrikker har fått faglig assistanse når det gjelder modernisering, påbygging eller flytting av fabrikkene. Dessuten har det — som vanlig — vært foretatt kontroll og undersøkelser vedkommende de anlegg som har lån av Statens Torvlånefond, ikke bare vedkommende de nye lån som er tilstått i år, men også for eldre lån. I inneværende år er det hittil ytet i alt 2 anleggslån og 1 driftslån til torvstrødrift med et samlet beløp av kr. 57.000,00.

Vi har også hatt en del myrundersøkelser vedkommende torvstrødrift for torvstrølag og private gårdbrukere. Det er som oftest med tanke på selvforsyning av torvstrø at slike undersøkelser er rekvirert.

Når det gjelder arbeidet for rasjonalisering av torvstrødriften, så har Myrselskapet, sammen med et torvteknisk utvalg som selskapets styre oppnevnte den 9. januar i år, særlig viet transportspørsmålet på selve myrene stor oppmerksomhet. Med midler som er stilt til disposisjon gjennom Landbruksdepartementet av den foran nevnte ekstraordinære bevilgning til tiltak i Nord-Norge, er anskaffet — og delvis ombygget — en liten tøhjulstraktor (type Allen), som er utstyrt med lastekasse. Videre er det bygget en elevator med motor for stakking og lasting av torvklomp. Elevatoren er konstruert av Brødrene Sørli, Flekkefjord. Begge de nevnte redskaper, som også kan benyttes for lessing og transport av brenntorv og torvpulver, er nå overført til torvanleggene i Sortland, overensstemmende med vilkårene for den gitte bevilgning. Forsøkene viste tydelig at en ved å mekanisere transporten på myrene kan spare atskillig arbeidskraft og dermed øke mulighetene for større produksjon, og følgelig for et bedre økonomisk resultat av torvstrødriften.

Når vi er inne på arbeidskraftspørsmålet må vi også nevne at arbeidet med konstruksjon av en norsk stikkemaskin for strøtorv, som er omtalt i vår forrige søknad om statsbidrag (bilag 3), er blitt sterkt forsinket p. gr. a. at konstruktøren, bestyrer A. Bølggen ved A/S Østlandske Torv, avgikk ved døden i januar i år etter å ha vært syk i lengere tid. Det har nå lyktes å få arbeidet med byggingen av stikkemaskinen i gang igjen, idet mekaniker Alf Eig i Våler har tatt på seg å føre arbeidet videre. Midler til dette

er delvis stillet til disposisjon av Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd.

Ved Myrselskapets egen torvstrøfabrikk i Våler i Solør er det stukket betydelige mengder strøtorv, men p. gr. a. de eksepsjonelt dårlige tørkeforhold i sommer, er lite torv blitt berget hittil. Hvis værforholdene bedrer seg fremover høsten, er imidlertid mulighetene for en relativt stor produksjon til stede her, vi antar ca. 12.000 baller torvstrø og torvmuld. Torvstrøfabrikken er bortforpaktet til **B r ø d r e n e O l s r u d** i Våler med **h e r r A r n e O l s r u d** som driftsleder.

3. Myrundersøkelser m. v. i dyrkingsøyemed.

Den sterke interesse som det er for nydyrking og øking av bruksstørrelsen for tiden, har resultert i flere rekvisisjoner enn vanlig når det gjelder myrundersøkelser med tanke på dyrking. Særlig er spørsmålet om undersøkelse av store dyrkingsfelter aktuelt i Nord-Norge, men også fra en rekke fylker i Sør-Norge har vi fått mange rekvisisjoner om myrundersøkelser i dyrkingsøyemed. Av større arbeider i Nord-Norge kan nevnes undersøkelse av Middagsfjellfeltet i Bjørnskinn herred på Andøya for Ny Jord og av Rabbåsmyrfeltet i Sørreisa herred for Troms landbruksselskap. I Sør-Norge kan bl. a. nevnes undersøkelse og befaringer av flere større myrstrekninger i Oppland og Hedmark fylker. Likeså kan de store Stavsholtmyrene i Bø i Telemark og Glomåsmyrene i Sigdal nevnes som noen av de store, sammenhengende myrområder vi har undersøkt hittil i år.

Det foreligger for øvrig når dette skrives flere rekvisisjoner som ikke har kunnet imøtekommes ennå, både fra Nord-Norge, Vestlandet og Sør-Norge, men det vil bli satt meget inn på å bli å jour med alle innmeldte arbeider før vinteren setter inn.

I denne forbindelse vil vi sterkt fremhoide at hvis Myrselskapet skal bli i stand til å etterkomme de mange krav som ganske sikkert kommer til å melde seg i forbindelse med den omfattende nydyrking som «Langtidsprogrammet» forutsetter, må selskapet har mer arbeidshjelp. Styret henstiller derfor inntrengende til de bevilgende myndigheter å bevilge de nødvendige midler til ansettelse av en ny mann i den assistentstillingen som har vært ledig siden assistent **R e i d a r L u n d e** gikk over i landbrukslærerstilling for en del år siden. Assistenten vil i så fall bli knyttet til selskapets kontor i Nord-Norge, hvor kravet om faglig assistanse er økt mest. Det er da meningen å forlenge den ordning som kom i stand i vår ved ansettelse av en assistent i Nord-Norge. Ordningen ble da muliggjort ved den foran nevnte bevilgning som ble stilt til disposisjon for «Ekstraordinære tiltak i Nord-Norge».

En må regne med at interessen for nydyrking og anlegg av kulturbeiter til avløsning av skogsbeite vil øke ganske sterkt i årene fremover. Som vi alle vet er det myrene som da for en vesentlig del bør nyttes til disse formål og ikke pro-

duktiv skogmark. Da gjelder det at vi har spesialister som kan ta seg av de mange oppgaver som fortsatt utvilsomt vil melde seg i forbindelse med myr dyrkingen. Vi kan ikke være bekjent av å måtte avslå ønsker om assistanse når det gjelder en så viktig oppgave som å tilrettelegge det faglige grunnlag på dette område. Dyrkingsverdet av de ulike typer av myr som vi har i vårt land, kan nemlig være meget forskjellig. Både dyrkingsmåte, kalking, gjødsling og plantevalg er i stor utstrekning avhengig av hva slags myr en har med å gjøre.

I forbindelse med større dyrkingstiltak i kystbygdene på Vestlandet og i Nord-Norge, har det i år meldt seg spørsmål om myrundersøkelser med tanke på anlegg av leplantinger. Spesielt synes denne saken å være aktuell i Dverberg herred på Andøya, hvor det fra Nordland landbruksselskap er rettet en henstilling til Myrselskapet om å foreta omfattende undersøkelser. Det gjelder her så store arealer som skal søkes beskyttet (ca. 14.000 dekar sammenhengende myr) at saken er av betydelig interesse. Likeså har herredsskogmesteren på Moldehalvøya, herr Leiv Bårdset, vært meget aktiv for å få plantinger i gang på øya Gossa. Myrselskapet har dessverre ikke kunnet ta seg av disse sakene ennå, men selskapets styre fattet i møte den 20. mars i år følgende vedtak som ble sendt Landbruksdepartementet:

«Det norske myrselskaps styre ser spørsmålet om anlegg av leplantinger i kystbygdene som en overordentlig viktig sak som det er vel verd å arbeide videre med. Da løsningen av en sak som denne utvilsomt vil by på mange og store vanskeligheter, og følgelig kreve en grundig forberedelse, vil styret henstille til det ærede Landbruksdepartement snarest å oppnevne et sakyndig utvalg til å utrede saken såvel faglig som økonomisk».

Det foreligger ikke noe endelig resultat av denne henstillingen ennå, men Landbruksdepartementet opplyser at det arbeider med saken.

Når det gjelder synking og jordsvinn i forbindelse med myr dyrking, så har vi i sommer foretatt nivellering av tre «synkingsprofiler» på Jæren. Disse profiler ble stukket ut og nivellert første gang i 1933 av dr. Løddesøl sammen med fylkesagronom Norheim, som hadde foreslått dette og valgt ut feltene som ble undersøkt. Kontrollnivellement i 1943 og 1953 ble foretatt av konsulent Hovde. Resultatet av disse undersøkelser vil bli omtalt i en senere melding.

Av spesialundersøkelser vedkommende synking, jordvern og andre myrtekniske spørsmål, kan nevnes at vi i år har foretatt befaringer m. v. for Statens Ungdoms- og Idrettskontor og for Bærum Vann- og Kloakkvesen. Vi har også mottatt atskillige forespørsler fra annet hold, bl. a. fra Forsvarets Anleggsdirektorat i forbindelse med anlegg av flyplasser hvor forskjellige myrspørsmål har

meldt seg. Det er m. a. o. også en del institusjoner utenfor selve landbruket som søker assistanse hos Myrselskapet når det gjelder forhold hvor myr og torv kommer inn i bildet.

4. Myrinventering.

I samarbeid med Trøndelag Myrselskap har vårt selskap i sommer foretatt inventering av alle myrene i Sandstad herred på Hitra. Det finnes her ganske store myrrealer som muligens kan få betydning som erstatning for jord som er blitt ødelagt ved anlegget av den nye flyplassen på Ørlandet. Der har nemlig en del gårdbrukere måttet avgi både jord og hus til flyplassen, og de er nå interessert i å finne et nytt sted med tilstrekkelig store dyrkingsfelter hvor de kan slå seg ned. Så sant tid og midler kan avsees, vil myrinventeringen på Hitra bli fortsatt neste år.

Resultatet av inventeringen i Sandstad vil bli offentliggjort senere.

5. Forsøksvirksomheten i myr dyrking.

Virksomheten ved selskapets forsøksstasjon på Mæresmyra i Sparbu har forsøksleder Hagerup gjort utførlig rede for i bilag 2, hvortil henvises. Vi skal her bare nevne at antallet av forsøksfelter på Mæresmyra er det samme som i fjor, nemlig 68, og av spredte felter rundt om i landet har vi i år 18, det er et felt mer enn i fjor.

Hva angår molteforsøket som i fjor ble anlagt på myra Norrinso i Brandval-Finnskog, så er dette blitt gjødslet og stelt etter planen også i år. Det er dessuten forsøksvis «tilsædd» noen små «foryngelsesflater» med moltebær. Det viste seg nemlig at noen få molter som ble sådd eller satt ned i fjor høst har spirt relativt bra, og dette har gitt oss håp om at det går an å fornye «moltebestanden» på denne måten. De små rutene som er brukt til «såflater» er forskjellig behandlet og gjødslet, så en skulle få et inntrykk av om forskjellige kulturinngrep fremmer eller hemmer utviklingen av molteplantene.

Merknader til budsjettforslaget.

Utgifter:

Postene 1—12 gjelder alle Hovedkontoret. Det er budsjettet med tilsammen kr. 154.300,00 i utgifter eller kr. 10.800,00 mer enn for inneværende år. Post 1, lønninger, er uforandret fra forrige år, mens post 2, torvteknisk konsulent, er økt fra kr. 6.000,00 til kr. 13.600,00. Ingeniør Ording, som har hatt denne stillingen i mange år, har ved siden av konsulentarbeidet i Myrselskapet, privat drevet en torvstrø- og huminalfabrikk, derfor den lave lønn. Det vil være av betydning at selskapet nå får anledning til å ansette en yngre mann som kan opplæres til å ta seg av de spesialoppgaver som ingeniør

Ording i første rekke har arbeidet med. Videre er det gjort den forandring ved oppstillingen av budsjettet at postene 3, 4 og 5 fra forrige budsjett er slått sammen til en post (nr. 3) under titelen: «Myrundersøkelser, vesentlig reiseutgifter». De tidligere poster gjaldt også myrundersøkelser og reiseutgifter, henholdsvis i lavlandet og høg fjellet, samt bidrag til Trøndelag Myrselskaps myrundersøkelser. Når det gjelder de to førstnevnte poster, er det vanskelig å holde utgiftene ut fra hverandre da samme undersøkelsesreise ofte kan omfatte begge kategorier. Hva sistnevnte post angår, så vil det foran nevnte samarbeid som er innledet med Trøndelag Myrselskap indirekte gi støtte til dette selskaps arbeid. Den nye posten er økt med kr. 500,00 i forhold til summen av de nevnte poster p. gr. a. økte reiseutgifter.

Postene 4 og 5, henholdsvis møters konto og tidsskriftet, er oppført uforandret, mens post 6, kontorutgifter og revisjon, er ført opp med kr. 100,00 mer enn i fjor, da økt arbeid medfører økte utgifter. Postene 7—9, som gjelder bibliotek og trykksaker, analyser og depotavgift, er uforandret fra forrige budsjettforslag.

Post 10, myrinventeringen, herunder også større kartleggingsoppgaver m. v., er økt med kr. 2.000,00 i forhold til i fjor, vesentlig p. gr. a. høyere lønninger. Det er som nevnt foran foreslått lønn til en assistent (lønnsklasse 10) og dessuten har konsulenten som arbeider med disse ting opptjent et alderstillegg pr. 1/7 i år, og dette kommer i tillegg med full virkning i 1954. Analyseutgiftene er redusert med kr. 100,00 fra forrige år.

Post 11, som omfatter konsulentvirksomheten i kystbygdene, er økt med kr. 500,00 også grunnet et opptjent alderstillegg til en av konsulentene. Dette tillegg begynner å virke pr. 1/5—54. Utgifter til analyser er forhøyet litt fra forrige budsjettforslag.

Post 12, diverse utgifter, er økt med kr. 100,00 sammenliknet med forrige budsjettforslag.

Post 13, Torvskolen i Våler, er oppført med samme utgifter som i forrige budsjettforslag.

Post 14—16 gjelder Forsøksstasjonen på Mæresmyra. Det er her budsjettet med kr. 99.700,00 eller kr. 4.800,00 mindre enn i fjor. Et par poster er økt, bl. a. driftsutgifter med kr. 1.000,00 p. gr. a. økte arbeidslønninger, og likeså er utgifter til kontorhold m. v. økt med kr. 100,00. Til gjengjeld utgår en større post som var med i fjor, nemlig kr. 7.500,00 til et felles vannverk. Forsøksleder Hagerup har for øvrig nærmere kommentert budsjettforslaget vedkommende forsøksstasjonen (se bilag 2).

Inntekter:

- Postene 1—4, medlemskontingent og renter av selskapets legater, er oppført uforandret fra forrige år, mens inntekten av tidskriftet er økt med kr. 100,00.
- Post 5, inntekter ved Torvskolen i Våler, er redusert med kr. 3.000,00 fra i fjor p. gr. a. de dårlige utsikter for brenntorvproduksjonen som det er for tiden. Hvis avsetningsforholdene skulle bli enda vanskeligere enn de allerede er, må en regne med at brenntorvproduksjonen må innstilles helt, og dermed vil inntektene ytterligere bli redusert med ca. kr. 1.500,00. Torvstrøproduksjonen håper vi derimot må kunne holdes oppe på noenlunde samme nivå som tidligere.
- Postene 6 og 7, inntekter ved Forsøksstasjonen, er oppført uforandret.
- Post 8, private bidrag, er økt med kr. 700,00.
- Post 9, distriktbidrag og diverse refusjoner, er oppført med kr. 2.200,00 mer enn foregående år.
- Post 10, statsbidrag, er oppført med kr. 200.000,00, det er kr. 5.000,00 mer enn i forrige års budsjettforslag. Grunnene til økingen er det gjort rede for under kommentarene til de enkelte utgifts- og inntektsposter.

Slutningsbemerkinger:

I våre kommentarer til budsjettforslaget for 1954 er dette sammenholdt med budsjettforslaget for 1953, og størrelsen av statsbidraget som det søkes om er også sammenliknet med bidraget vi søkte om for inneværende år. Vi har imidlertid ikke nevnt noe om størrelsen av de bevilgninger som er ytet til Myrselskapets drift i inneværende budsjettår.

Det ordinære statsbidrag for budsjetterminen 1953—54 som er tilstått gjennom Landbruksdepartementets landbrukskontor, utgjør kr. 80.000,00. Hertil kommer kr. 20.000,00 i ekstraordinært tilskott til innkjøp av traktor og diverse utstyr ved forsøksstasjonen på Mæresmyra.

Gjennom Landbruksdepartementets skogkontor er det tilstått en ordinær bevilgning stor kr. 72.000,00 for samme termin. Dessuten har vi gjennom samme kontor hatt en «Ekstraordinær bevilgning til fremme av forskjellige tiltak under Landbruksdepartementet i Nordland, Troms og Finnmark fylker», stor kr. 125.000,00. Sistnevnte bevilgning ble gitt på statsbudsjettet for 1952—53, men er først hevet av Myrselskapet i inneværende kalenderår. Denne bevilgning er — overensstemmende med forutsetningen — brukt til innkjøp av maskiner og utstyr, og til forsøksdrift ved de foran nevnte torvbrenselanlegg. Videre er den brukt til innkjøp og forsøk med forskjellige arbeidsbesparende maskiner og redskaper for øvrig, samt teknisk assistanse vedkommende torvindustrien. For denne bevilgning

avgis særskilt regnskap direkte til Landbruksdepartementets skogdirektorat.

Den nevnte ekstraordinære bevilgning vil sannsynligvis gå med i sin helhet til de tiltak den er ytet til, og fortsatte forsøk vil derfor være avhengig av ny bevilgning. Hva angår spørsmålet om henholdsvis ordinære og ekstraordinære bevilgninger til Myrselskapets virksomhet, vil vi peke på at den greieste ordning for selskapet ville være at lønninger og reiseutgifter m. v. til de funksjonærer som er nødvendige for å holde virksomheten gående, blir gitt på det ordinære budsjett slik som foreslått foran, og eventuelle engangsbidrag til innkjøp av maskiner og utstyr m. v. gis som særbevilgninger.

Når det gjelder selskapets ordinære virksomhet, tillater vi oss ærbødigst å søke om et statsbidrag, stort *kr. 200.000,00* for kommende budsjettermin overensstemmende med det fremlagte budsjettforslag.

Likelydende søknader er sendt både Landbruksdepartementets landbrukskontor og skogkontor.

Fremlagt og vedtatt på styremøte den 31. august 1953.

DET NORSKE MYRSELSKAP

Gunnar Holmsen.
(sign.)

Aasulv Løddesøl.
(sign.)

Bilag 1.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskap for kalenderåret 1954.

Utgifter:

A. Hovedkontoret:

1. Lønninger	kr.	40.300,00
2. Torvteknisk konsulent	»	13.600,00
3. Myrundersøkelser, overveiende reiseutgifter	»	6.000,00
4. Møters konto	»	1.000,00
5. Tidsskriftet	»	4.500,00
6. Kontorutgifter og revisjon	»	7.350,00
7. Bibliotek og trykksaker	»	300,00
8. Analyser	»	300,00
9. Depotavgift	»	350,00

10. Myrinventering og større kart- leggingsoppgaver m. v.:		
Lønninger, 2 mann	kr. 26.600,00	
Reiseutgifter og håndtlangerhjelp for 2 mann	» 10.000,00	
Kjemiske og botaniske analyser	» 400,00	
		kr. 37.000,00
11. Konsulentvirksomheten i kyst- bygdene:		
Lønninger, 2 konsulenter	kr. 31.967,00	
Reiseutgifter og kontorhold for 2 mann	» 10.000,00	
Kjemiske og botaniske analyser	» 533,00	
		» 42.500,00
12. Diverse utgifter (torvstatistikk, trykksaker m. v.)	»	1.100,00
		kr. 154.300,00
<i>B. Torvskolen i Våler:</i>		
13. Grunnavgifter, assurance, vedlikehold m. v.	»	1.000,00
<i>C. Forsøksstasjonen på Mæresmyra:</i>		
14. Funksjonærlønninger	kr. 33.200,00	
15. Driftsutgifter (jfr. bilag 2)	» 63.900,00	
16. Andre utgifter (jfr. bilag 2)	» 2.600,00	
		» 99.700,00
	Tilsammen	kr. 255.000,00

Inntekter:

1. Medlemskontingent	kr. 3.500,00
2. Renter av legater til fri disposisjon	» 12.200,00
3. Renter av legater til fremme av myr dyrkingen ..	» 2.200,00
4. Inntekter av tidsskriftet	» 3.600,00
5. Inntekt ved Torsvskolen i Våler (forpaktning- avgifter m. v.)	» 4.000,00
6. Inntekter ved Forsøksstasjonen på Mæresmyra ..	» 18.000,00
7. Husleie på Mæresmyra	» 1.800,00
8. Private bidrag	» 4.700,00
9. Distriktsbidrag og diverse refusjoner	» 5.000,00
10. Statsbidrag	» 200.000,00
	Tilsammen
	kr. 255.000,00

Bilag 2.

Forslag til budsjett for Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra og spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter omkring i landet for kalenderåret 1954.

Driftsutgifter:

1. Forsøk og gårdsdrift	kr. 44.000,00	
2. Spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter »	3.000,00	
3. Analyser	» 800,00	
4. Trygding, kontorhold, avgifter, litteratur m. v.	» 5.000,00	
5. Kontorhjelp	» 3.500,00	
6. Vedlikeholdsutgifter	» 6.000,00	
7. Reiseutgifter til forsøksleder og konsulent	» 1.200,00	
8. Særtrykk av meldinger	» 400,00	
		<hr/> kr. 63.900,00

Andre utgifter:

1. Grunnforbedringer	kr. 2.000,00	
2. Diverse innkjøp av redskaper og til kontoret	» 600,00	
		<hr/> » 2.600,00

I alt utgifter kr. 66.500,00

Inntekter ved forsøksstasjonen kr. 18.000,00

Mærknader til forslaget.

- Post 1. Her er en økning på kr. 1.000,00 fra forrige år. Økningen har sin grunn i den tariffmessige stigning i arbeidslønnningene pr. 15/4 1953 og i stigning av kostnaden av driftsmidler.
- Post 2 og 3 er uforandret.
- Post 4. Her er en økning på kr. 600,00. Det er økning i lysavgiftene, og trygdepremiene ble større på grunn av ymse trygding av traktoren.
- Post 5. Denne er uforandret fra forrige år. På grunn av manglende midler har vi ikke tilsatt noen kontorhjelp. Det er i tidligere budsjettforslag fremholdt nødvendigheten av denne hjelp. Forutsetningen er at den vesentlig skal være ved kontoret i vinterhalvåret og arbeide ved forsøksstasjonen i sommerhalvåret.
- Post 6 er uforandret. Det skal opplyses at for å slippe å kjøre opp låvebrua med traktoren for avlesning av høy, er det me-

ningen å forandre låven så en kan kjøre inn i 1. etasje med høyllassene og bruke høyheis. I det høve har vi fått utarbeidet plan for omarbeidingen av låven så det kan gjøres. Planen er utarbeidet av fylkesagronom Hjulstad. Kostnadsoverslaget er kr. 3.300,00.

Post 7 og 8 er uforandret fra forrige år.

Andre utgifter:

Post 1 er oppført med kr. 400,00 mindre enn forrige år.

Post 2 er oppført med kr. 1.000,00 mindre enn forrige år.

Med hensyn til det påtenkte vassverk ved Mære stasjon, så er det dessverre ennå ikke kommet til noen løsning. De private interesserte har hittil veket tilbake for kostnaden, og dessuten er det vokst opp en hel del nye bygg på stedet og som skal ha vatn. Den påtenkte kilde ligger mindre heldig til og kan ellers bli for veik. Spørsmålet om bergboring kan derfor melde seg.

Inntektene ved forsøksstasjonen er oppført som i fjor.

Forsøkene m. v. i 1953.

Ved forsøksstasjonen er det i 1953 utlagt følgende forsøk:

1. Sortforsøk: 2 i eng, 3 i poteter, 5 i neper og 1 i følgende vekster: havre, bygg, grønnfôr, hodekål, gulrot og blomkål, i alt 16 felter.
2. Gjødslingsforsøk: 13 i eng, 4 i korn, 1 i poteter og 1 i neper, i alt 19 felter.
3. Kalking og jordforbedring: 2 kalkfelter, 1 kombinert kalk- og sandfelt, 7 kombinerte kalk- og gjødslingsfelter, i alt 10 felter.
4. Frøavl: 2 felter.
5. Omløpsforsøk: 3 stykker på grasmyr og 1 på mosemyr, i alt 4 felter.
6. Forsøk med ugrasbekjempelse: 4 forsøk i korn, 1 brakkfelt, i alt 5 felter.
7. Forsøk med silonepe og grønnfôr: 1 felt.
8. Frostforsøk: 1 felt i samarbeid med Statens Kornforretning.
9. Grøfteforsøk: 1 felt på mosemyr.
10. Beiteforsøk: 1 dyrkingsforsøk med ulik gjødsling og 1 grøfteforsøk, 2 felter.
11. Forsøk med fornying av plantebestanden i eng uten pløying: 1 felt.
12. Mikronæringsforsøk: 2 felter.
13. Planteforedling: 1 felt i timotei.
14. Forsøk med midler mot kålflue: 1 felt i kålrot.
15. Forsøk med hodekål utplantet direkte fra benk og utplantet i jordpotter: 1 felt.

16. Radavstands forsøk i bygg: 1 felt.

Ialt er lagt 68 felter ved forsøksstasjonen.

Spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter.

Det vil gå frem av hosstående tabell at det i 1953 har vært lagt i alt 18 felter, det har gått ut to felter, men det er lagt tre nye i stedet. De tre nye er mikronæringsforsøk i Ytre Namdal.

Diverse.

Oppgrøftinga av myra ved forsøksstasjonen har fortsatt. Det er en del av mosemyra som ble oppdyrket i 1917 som nå trenger oppgrøfting, og det er til dato tatt 230 m grøft som er atlagt med teglrør. Ved oppdyrkinga i 1917 ble brukt torvgrøfter (kilegrøft) som nå delvis var kommet i ulage så vannavløpet ble hemmet.

På det mosemyrareal som ble bygslet i 1941 er det i sommer i samarbeid med Landbruksteknisk Institutt og Rådet for jordbruksforsøk tatt til med maskinell oppdyrking. Det skal her prøves ulike dyrkingsmåter.

For husenes vedkommende er taket på den gamle låvebygning, der det er tekket med bølgeblekk, begynt strykning med aluminiumslakk. Det ene våningshus ved forsøksstasjonen er gitt et strøk maling, og ymse andre malingsarbeider vil bli utført i løpet av høsten.

Det er innkjøpt en Ferguson traktor til forsøksstasjonen og nødvendig tilbehør for jordarbeiding m. v.

Det har også i sommer vært en del besøkende ved forsøksstasjonen. Den 6. juni besøkte tre eksperter fra O.E.E.C. forsøksstasjonen sammen med direktør Ringen ved Selskapet for Norges Vel og landbrukssjef Sjøgard, Nord-Trøndelag fylke. Herrene var dr. Woodhouse, North Carolina, U.S.A., konsulent Hermøhan, Belfast, Irland, og dr. Mahu fra Nantes i Frankrike. De studerte særlig engdyrking og beitebruk.

Den 7. juni ble det gitt en oversikt over forsøksstasjonens arbeid for 30 islandske jordbruksfolk.

Den 24. juni hadde vi besøk av en utferd fra Nordland Landbruksselskap på om lag 30 stykker.

Den 13. juli besøkte agro. forstkandidat Into Rauhala, Finnland, forsøksstasjonen, og den 25. juli var professor Yngve Gustafson, Sverige, her.

Den 16. august var det 8 representanter fra Aberdeen Universitet, tre lærere og 5 studenter på studietur ved forsøksstasjonen. Deres kontaktmann var Hallstein Myklebust, Geografisk Institutt, Oslo.

Foruten de nevnte har vi hatt omvisning på forsøksstasjonen for Mære landbruksskole sine elever og for deltakerne i et småbrukskurs som ble holdt ved landbruksskolen. Forsøkslederen holdt foredrag om myrkultur ved kurset.

Oversikt over spredte forsøks- og demonstrasjonsfelter i 1953.

Forsøkssted	Sand- og kalk- felter	Gjøds- lings- felter	Grøf- tefel- ter	Mikro- næ- rings- felter	Andre for- søk	Sum	Feltstyrer
Nordland fylke:							
Fiplingdal	1				2	3	K. Årsund.
Nord-Trøndelag fylke:							
Tramyra, Overhalla	1					1	O. Klykken.
Fjellbygda, Kvam					1	1	R. Stuberg.
Vikna				2		2	A. Prestvik.
Nærøy				1		1	R. Nordtug.
Sør-Trøndelag fylke:							
Måmyr, Roan.....			1			1	P. Stjern.
Møre og Romsdal fylke:							
Stavik, Fræna.....					1	1	R. Gjelsvik.
Hedmark fylke:							
Astridkjølen, Elverum.....					2	2	Eiverum jord- styre.
Buskerud fylke:							
	1	3			2	6	O. M. Bergan.
Sum	3	3	1	3	8	18	

Som praktikanter ved forsøksstasjonen har vi i sommer hatt agronomene Jon Grunnan fra Verdal og Arne Gøvik fra Skogn, Nord-Trøndelag fylke.

Forsøkslederen har deltatt i Rådet for jordbruksforsøk sitt årsmøte i januar i år.

Dyrkingsfeltet i Aunanfjellet i Kvam ble demonstrert for om lag 20 interesserte landbruksfolk fra Kvam og Beitstad herred i juni måned.

Det er som før utført nedbørmålinger ved forsøksstasjonen for hele året og temperaturobservasjoner i sommerhalvåret. Likeså er foretatt tørrstoffanalyser i rotvekster og poteter.

Statens Kornforretning har også i år stillet midler til disposisjon for utføring av røykeforsøk.

Mære den 19. august 1953.

For Det norske myrselskap
Hans Hagerup.
(sign.)